

názor soudu odvolacího, že se nárok žalobkyně zakládá na témže právním důvodu jako nárok poraněného Karla T-a, neboť nárok žalobkyně spočívá na předpisu § 47 druhý odstavec zákona úrazového, kdežto nárok poškozeného Karla T-a spočívá na zákonných předpisech o náhradě škody, v souzeném případě na předpisech zákona automobilového. Podle zjištění soudu první stolice nepřesahuje postižní nárok žalobkyně proti žalovaným uplatňovaný v žádném případě polovici toho, co poškozenému Karlu T-ovi proti žalovaným přísluší podle zákonných předpisů o náhradě škody. Jest proto správným názor soudu první stolice, že to, co žalobkyně na žalovaných požaduje, musí jí býti přisouzeno zcela, i když jest pravoplatně rozhodnuto, že si poškozený Karel T. úraz z polovice spoluzavinil.

Čís. 9953.

Nebyla-li škoda spoluzaviněna poškozeným, nýbrž řidičem jeho automobilu, nelze použití § 1304 obč. zák., nýbrž jest použití § 1302 obč. zák.

Předpis § 8 zákona o ručení za škodu z provozu silostrojů upravuje jen zodpovědnost vlastníka silostroje (toho, kdo podle § 1 zák. nastupuje na jeho místo) za zavinění osob, jichž používá při provozování proti třetím osobám, netýká se však ručebního poměru mezi vlastníkem silostroje a osobami, jichž používá při provozování silostroje.

Kočí, jenž jel za tmy po silnici s neosvětleným povozem, byl nezdatným podle § 1315 obč. zák.

(Rozh. ze dne 31. května 1930, Rv I 1708/29).

Žalobcův automobil, řízený šoférem, srazil se s povozem řízeným kočím Antonínem Č-em, zaměstnaným v pivovaru. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce náhrady škody na majiteli pivovaru tvrdě, že kočí Antonín Č. a účetní pivovaru Josef S. byly osobami nezdatnými, ježto povoz nebyl opatřen svítilnou. Procesní soud první stolice neuznal žalobní nárok důvodem po právu. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil v podstatě z důvodu, že ani Antonín Č. ani Josef S. nebyly osobami nezdatnými ve smyslu § 1315 obč. zák. a uvedl ke konci důvodů: Procesní soud zjistil, že řidič žalobcova automobilu jel za tmy rychlostí příliš velikou, 25—30 km za hodinu, takže, ač spatřil před sebou na silnici povoz s koňmi na vzdálenost již 20—30 m, nebyl s to zastaviti, třebaže pro zamrzlý sníh byla silnice kluzká, že tedy nebyl pánem své rychlosti (§ 45 min. nař. ze dne 28. dubna 1910 čís. 81 ř. zák.), a že kočí Č. jel po levé straně silnice, nikoli po straně pravé, jak žalobce ve sporu tvrdil, a právem uvedl první soud, že v tomto směru nelze kočímu Č-ovi vytýkati zavinění. Ostatně nelze nepoukázati k tomu, že žalobce v odvolání uvádí, že neměl ani úmysl vůz zastaviti, že počítal s tím, že se povoz vyhne. Jest proto přisvědčiti názoru procesního soudu, že řidič auta, jenž jel rychlostí nepřiměřenou, srážku s po-

vozem spoluzavinil a že se jeho vina na srážce rovná (§ 1304 obč. zák.) vině kočího Č-a, jenž, jak již uvedeno, jel s lucernou neosvětlenou a byl proto trestním nálezem odsouzen, kterýmžto nálezem jest civilní soudce vázán (§ 268 c. ř. s.), že by tedy byl nárok žalobcův na náhradu škody důvodem po právu jen polovicí. Jen v tom poměru mohl by proto ručiti žalovaný za žalobcovu škodu, kdyby byl žalobní nárok proti němu v nějakém směru odůvodněn. Že však proti němu nárok žalobní důvodem po právu vůbec není, bylo již dříve uvedeno.

N e j v y š š í s o u d uznal žalobní nárok důvodem po právu.

D ů v o d y:

Dovolání je důvodné, pokud uplatňuje dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Předdeslati jest, že v tomto sporu je úplně nerozhodným, zda řidič silostroje srážku povozů spoluzavinil. Neboť § 1304 obč. zák., podle něhož jest dělití škodu podle zavinění, lze použítí jen, stíhá-li spoluzavinění poškozeného, tedy žalobce samého, nikoli, byla-li škoda způsobena více osobami různými od osoby poškozeného (od žalobce). V tomto případě jest se řídití § 1302 obč. zák. a nastává, nelze-li, jako v souzeném případě, zjistití podíl jednotlivých škůdců n a š k o d ě, solidární ručení škůdců. Nelze tu použítí § 8 aut. zák., neboť tu nejde o nárok třetí osoby na náhradu škody proti majiteli auta, nýbrž o jeho nárok proti osobě třetí. § 8 aut. zák. upravuje výhradně zodpovědnost vlastníka jízdního silostroje a toho, kdo podle § 1 na jeho místo nastupuje, za zavinění osob, kterých při provozování používá, tedy jeho zodpovědnost za zavinění těchto osob proti třetím osobám (jeho zodpovědnost za cizí zavinění). Automobilový zákon nezamýšlel vůbec upravití ručební poměr mezi vlastníkem silostroje a osobami, jichž při provozování silostroje používá, jakž plyne z § 3 aut. zák., kde se výslovně praví, že se automobilový zákon nevztahuje na vzájemné nároky na náhradu z poškození ručících osob nebo jejich věcí. Mínil-li žalovaná strana, že šofér úraz spoluzavinil, zůstává jí proti němu vyhrazen postěžní nárok (srov. rozh. čís. 4940 sb. n. s.). Nelze se dovolávat ani § 1315 obč. zák., neboť § 1315 obč. zák. právě tak, jako § 8 aut. zák., jedná o ručení zaměstnavatele za cizí zavinění, za zavinění pomocníka proti třetím osobám, kdežto § 1304 obč. zák. předpokládá, že se sám poškozený dopustil bezprávného činu neb opomenutí, které jest v příčinné souvislosti se škodou. To však ve sporu o žalobci nebylo ani tvrzeno. Opačné vývody nižších soudů jsou proto pochybné. V souzené věci jest tedy nejprve řešití otázku, zda žalovaný ručí za škodu následkem vlastního zavinění (§§ 1295, 1297 obč. zák.), a zda ručí podle § 1315 obč. zák. za zavinění kočího Antonína Č-a. Vlastní zavinění žalovaného nebylo prokázáno, neboť bylo podle zjištění nižších soudů v jeho pivovare postaráno o to, by každý kočí dostal lucernu při nastoupení služby, že sládek Josef P. Antonínu Č-ovi při nastoupení služby lucernu k používání odevzdal, poukázal ho, by ji vždy při jízdě měl s sebou, a občas kočím tuto povinnost připomínal. Nelze

však sdíletí názor nižších soudů, že tu není předpokladů § 1315 obč. zák. Především nelze přehlížeti, že podle § 268 c. ř. s. jest civilní soud vázán obsahem právoplatného odsuzujícího nálezu trestního soudu, závisí-li rozhodnutí na důkazu a připočtení trestného činu. Právoplatným rozsudkem okresního soudu jest prokázáno, že Antonín Č. jel s povozem neosvětleným a že tím zavinil nehodu, a byl proto podle § 431 tr. zák. odsouzen. Měly tedy nižší soudy nechat nepovšimnutým, co Antonín Č. udal k svému ospravedlnění v civilním sporu, zejména že tvrdil, že měl v době nehody svítilnu rozsvícenou a že teprve při srážce shasla. Jde nyní o to, zda kočího Antonína Č-a jest pokládati za osobu nezdatnou proto, že jel za tmy na veřejné silnici s povozem neosvětleným. K této otázce jest přisvědčiti. Zdatnost nutně předpokládá způsobilost, ale ta nestačí. Kromě ní musí tu býti také co nejlepší vůle vynaložiti skutečně schopnosti, předpokládá se ještě náležitá píle, dokonalá svědomitost, naprostá dbalost. I u zdatné osoby může se sice sběhnouti nedopatření, nikoli však vědomé porušení předpisu a výslovného rozkazu. Podle zjištění nižších soudů věděl Antonín Č. o své povinnosti, uznává ji; přes to nikomu nehlásil, že se mu den před nehodou jedno sklo ve svítilně rozbilo, a jel za tmy na veřejné silnici s neosvětleným povozem, jednal tedy vědomě proti výslovnému zákazu a proti předpisu trestního zákona. O osobě, která se takto vědomě dopouští porušení předpisů, nelze říci, že jest osobou svědomitou a dbalou, tedy osobou zdatnou, třebaže jde o případ ojedinělý. Za škodu, kterou způsobí osoba nezdatná, ručí však ten, kdo jí k obstarávání svých věcí používá, i tehdy, když o nezdatnosti nevěděl, aniž mohl věděti. Neboť zákon vychází z toho, že ten, kdo si zjedná nebo používá k výkonu svých práv neb i jinak k vlastní hospodářské neb osobní potřebě, tedy ve vlastním zájmu, osoby nezdatné, činí tak na svůj vrub a nesmí se tak státi na vrub osob třetích, jež tím přicházejí ke škodě (srov. mat. k § 161 III. dílčí novely k všeob. obč. zák. ze dne 19. března 1916, čís. 169 ř. z.). Tomu není na závadu, že žalovaný ve dvoře v P. nebydlí a k provozování pivovaru a hospodářství má sládka a účetního, osoby k dozoru nad kočími úplně způsobilé, neboť nejde o ručení za vlastní zavinění žalovaného, o kterém by bylo lze mluvíti, kdyby se byl o dozor nepostaral, nýbrž o ručení za zavinění osoby třetí, za zavinění Antonína Č-a v jeho hospodářství zaměstnaného, který se ukázal býti osobou nezdatnou,

Čís. 9954.

Byla-li císařským rozhodnutím někomu propůjčena konkurenční trafika jako mimořádná výhoda, byla propůjčena trvale. Stát nebyl oprávněn zrušiti smlouvu z důvodu, že se trafikant nespokojil se změnou úpravy svých požitků a nepodrobil se opětovným rozkazům prodejového úřadu, by přijal společníka.

(Rozh. ze dne 2. června 1930, Rv I 441/30).